

**Správa o výsledku kontroly implementácie programového rozpočtovania
v rozpočtovom procese miest a obcí**

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť splnenie si povinnosti miest a obcí pripraviť svoje rozpočty pre roky 2009 – 2011 ako programové rozpočty, ako aj realizáciu činnosti v procese implementácie programového rozpočtovania so zameraním na rok 2010. Zároveň preveriť dodržiavanie povinnosti zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov v rámci vybraného programu.

Predmetom kontroly bolo preveriť splnenie si povinnosti miest a obcí pripraviť svoje rozpočty ako programové rozpočty so zameraním na rok 2010, preveriť dodržiavanie povinnosti zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov v rámci vybraných programov (šport a sociálne služby), preveriť úroveň vnútornej kontroly kontrolovaného subjektu.

Kontrola bola vykonaná v obci Štrba, Hlavná 188/67, 059 38 Štrba (ďalej len „obec“ alebo „kontrolovaný subjekt“) za kontrolované obdobie roku 2010 vrátane relevantných údajov rokov 2009 a 2011.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Preverenie splnenia si povinnosti pripraviť rozpočet ako programový

Preverením implementácie programového rozpočtovania bolo zistené, že obec nemala zostavený a schválený úplný programový rozpočet na roky 2009 – 2011 v členení na programy a podprogramy, čím nepostupovala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Obec v priebehu roka 2009 nevykonávala monitorovanie a hodnotenie plnenia programov obce, čím nepostupovala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Ďalej bolo zistené, že hodnotenia plnenia programov k 31.12. neboli súčasťou záverečných účtov zo roky 2009 a 2010, čím obec postupovala v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Starosta obce schválil rozpočtové opatrenie vo výške 7 757,00 EUR nad rámec svojich oprávnení. Vykonaním tejto úpravy postupovala obec v rozpore so zásadami hospodárenia, zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zákonom o obecnom zriadení, keďže starosta bol oprávnený schváliť rozpočtové opatrenie do výšky 3 319,00 EUR.

Obec v kontrolovanom období vykonávala len formálne monitorovanie rozpočtu. Monitorovacia správa k 30.06.2010 a hodnotiaca správa k 31.12.2010 neodzrkadľovali skutočné porovnanie očakávaných hodnôt stanovených merateľných ukazovateľov so skutočnosťou, porovnanie rozpočtovaných výdavkov na plnenie programov so skutočnosťou, čo bolo v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. V procese tvorby a monitorovania programového rozpočtovania obec v dostatočnej miere nevyužila odporúčania Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktoré

boli spracované do Praktického a konkrétneho manuálu pre tvorbu programových štruktúr na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy (ďalej len „Manuál MF SR“).

2. Kontrola hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti vybratých programov

Obec na zabezpečenie sociálnych služieb a športových aktivít občanov v kontrolovanom období použila 3 131 563,00 EUR, z toho na program Sociálne služby 88 039,00 EUR a na program Šport 3 043 524,00 EUR.

V rámci zámeru „Obec s kvalitnou sociálnou sieťou“ programu Sociálne služby mala obec schválených šesť podprogramov a šesť merateľných ukazovateľov. Najvyššie čerpanie bolo v podprograme Opatrovateľská služba, a to vo výške 72 439,00 EUR, čo predstavovalo 82,28 % z rozpočtu programu a druhé najvyššie čerpanie bolo v podprograme Kluby dôchodcov vo výške 11 649,00 EUR (13,23 % z rozpočtu programu). Žiadne čerpanie nebolo v podprograme Príspevky na školské pomôcky, v dôsledku nezájmu občanov o tento typ služby. Z merateľných ukazovateľov v štyroch zo šiestich boli dosiahnuté nižšie výstupy, merateľný ukazovateľ, počet detí v hmotnej núdzi využívajúcich stravovanie, vykazoval vyššie plnenie ako bola naplánovaná hodnota a v prípade jedného ukazovateľa neboli dosiahnuté žiadne hodnoty.

Najvyššiu položku v podprograme Opatrovateľská služba tvorili kapitálové výdavky vo výške 40 000,00 EUR na rekonštrukciu priestorov neúčelového objektu na kombinované, nízkoprahové zariadenie sociálnych služieb. Ďalšími výdavkami boli mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnanie, odvody a príspevky do poisťovní a príspevky poskytnuté klubom dôchodcov. V obci boli schválené dva podprogramy na zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a žiakov z rodín v hmotnej núdzi, v ktorých boli čerpané finančné prostriedky vo výške 3 266,00 EUR. V podprograme Dávky v hmotnej núdzi bolo vynaložených 686,00 EUR.

Vzhľadom na charakter vynaložených finančných prostriedkov bolo ich poskytovanie v kontrolovanom období hospodárne.

Obec nezabezpečila monitorovanie výkonnosti a hodnotenie zvolených merateľných ukazovateľov z hľadiska ich relevantnosti, účinnosti a efektívnosti v zmysle odporúčaní Manuálu MF SR, preto nebol každý podprogram efektívny. Obec v roku 2010 realizovala aktivity v záujme všestranného rozvoja seniorov a zdravotne ťažko postihnutých občanov.

Pri analýze účinnosti programu Sociálne služby kontrolná skupina využila analýzu efektívnosti nákladov, pri ktorej preskúmala vzťah medzi nákladmi na program a jeho výsledkami. Prehľad o výdavkoch na jednotku výstupu je uvedený v tabuľke č. 1.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 1

v EUR

	2009	2010	2011 k 30.09.2011
Výška nákladov na 1 opatrovaného vrátane kapitálových výdavkov	7 083,30	14 487,60	6 066,00
Výška nákladov na 1 opatrovaného – bežné výdavky	7 083,30	5 085,40	6 066,00
Výška nákladov na 1 klienta využívajúceho stravovanie	0,00	54,86	0,00
Výška nákladov na 1 dôchodcu využívajúceho služby klubu dôchodcov vrátane kapitálových výdavkov	37,17	342,62	133,92
Výška nákladov na 1 dôchodcu využívajúceho služby klubu dôchodcov – bežné výdavky	37,17	48,50	133,92
Výška dávky v hmotnej núdzi na 1 občana	1 116,00	343,00	190,33
Výška nákladov na 1 dieťa využívajúcich stravovanie	0,00	96,07	57,81
Výška nákladov na 1 dieťa na školské potreby	nečerpané	nečerpané	nečerpané

Najvyššie náklady boli vynaložené na jedného opatrovaného občana vo všetkých porovnaných obdobiach, čo bolo ovplyvnené realizáciou investícií a mzdovými nákladmi na opatrovatelky, zabezpečujúce poskytovanie opatrovateľskej služby. Nasledovali náklady na dôchodcov využívajúcich služby dvoch klubov dôchodcov, ktoré boli organizáciami dobrovoľníkov združujúcich občanov v dôchodcovskom veku. Svoju činnosť uskutočňovali v priestoroch obce, na základe zmlúv o poskytnutí priestorov. Náklady na prevádzkovanie týchto priestorov vo výške 1 093,00 EUR boli uhrádzané z prostriedkov obce, čo sa premietlo do výšky nákladov na jedného dôchodcu. Čerpanie finančných prostriedkov na podprogram Dávky v hmotnej núdzi od počtu podaných žiadostí na Obecnom úrade v Štrbe.

Pri hodnotení účinnosti programu Sociálne služby bolo potrebné vychádzať aj z vekovej štruktúry obyvateľstva obce, z charakteru vynaložených finančných prostriedkov a z dostupnosti sociálnej infraštruktúry (vybudovanie bezbariérových vstupov do verejných inštitúcií), preto bol tento program primerane účinný, keďže pokrýval rôznorodé potreby občanov obce, od žiakov až po seniorov.

V rámci zámeru „Športujúca obec“ programu Šport mala obec schválené dva podprogramy a štyri merateľné ukazovatele. Najvyššie čerpanie bolo v podprograme Futbalový štadión a športový areál FIS Štrbské pleso (ďalej len „športový areál FIS ŠP“), a to vo výške 3 035 751,00 EUR, čo predstavovalo 99,74 % z rozpočtu programu. Z merateľných ukazovateľov obec vykazovala v dvoch zo štyroch hodnôt nižšie výstupy.

Výdavky na podprogram Futbalový štadión a športový areál FIS ŠP v porovnaní s rokom 2009 vzrástli o 3 026 863,00 EUR. V danom podprograme tvorili najvýznamnejšiu položku kapitálové výdavky na rekonštrukciu a modernizáciu športového areálu FIS ŠP vo výške 2 714 810,00 EUR (89,40 % z rozpočtu podprogramu), a to Modernizácia

športového areálu FIS ŠP I. etapa – Skokanský areál, Modernizácia športového areálu FIS ŠP II. etapa – Bežecký areál a Modernizácia športového areálu FIS ŠP III. etapa – Infraštruktúra areálu. Bežné výdavky podprogramu pozostávali z viacerých položiek pričom najvyššie čerpanie bolo u výdavkov na všeobecné služby vo výške 54 560,00 EUR a výdavkov na energie vo výške 21 870,00 EUR. Na podprogram Podpora športových klubov a organizácií bolo vynaložených 7 730,00 EUR, z týchto finančných prostriedkov boli poskytnuté dotácie šiestim subjektom v celkovej výške 6 639,00 EUR, odmena za najlepšieho športovca obce vo výške 1 000,00 EUR a odmena pre správcu futbalového štadióna vo výške 133,00 EUR.

Preverením predloženej dokumentácie bolo v troch prípadoch zistené nesprávne účtovanie o poskytnutých preddavkoch na dlhodobý hmotný majetok a v jednom prípade o poskytnutom prevádzkovom preddavku, čím obec nepostupovala v súlade s opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (ďalej len „Opatrenie MF SR“) a zákonom o účtovníctve.

Kontrolou bolo zistené, že obec preúčtovala faktúru za vypracovanie projektovej dokumentácie na nákladový účet, čím došlo k porušeniu Opatrenia MF SR a zákona o účtovníctve.

Ďalej bolo zistené, že obec v 28 prípadoch použila finančné prostriedky vo výške 347 972,56 EUR na úhradu bežných výdavkov, ktoré boli po zvýšení príjmovej časti rozpočtu vrátené v rozpore s určeným spôsobom nakladania, čím nekonala v súlade so zmluvou o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu Ministerstva školstva, športu, vedy a výskumu Slovenskej republiky a zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Zároveň tým došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

Overením čerpania poskytnutých dotácií pre športové oddiely bolo zistené, že obec postupovala v rozpore so schváleným Všeobecne záväzným nariadením o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce. Zároveň dohody o poskytnutí finančného príspevku (ďalej len „dohody“) neobsahovali všetky požadované náležitosti. V dvoch prípadoch boli finančné prostriedky poskytnuté v hotovosti, i keď zmluvne bolo dohodnuté ich poukázanie na účet. Tým došlo k porušeniu dohody finančného príspevku. V jednom prípade obec poskytla dotáciu vo výške 1 500,00 EUR ešte pred podpísaním dohody, čím obec nekonala v súlade so Všeobecne záväzným nariadením o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce a porušila finančnú disciplínu podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

V roku 2010 boli obci poskytnuté na program Šport dva finančné dary vo výške 480 000,00 EUR. Ich kontrolou bolo zistené, že v jednom prípade obec nepoužila získané finančné prostriedky vo výške 182 568,97 EUR podľa zmluvne dohodnutých podmienok na modernizáciu bežeckých tratí, ale na úhradu bežných výdavkov súvisiacich s činnosťou obce ako úhradu za čistenie verejných priestranstiev obce, nákup pracovného náradia, čím porušila finančnú disciplínu podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Keďže kontrolovaný subjekt nezaviedol účinný systém riadenia, regulovania, monitorovania a hodnotenia programov, ako aj nenaplnením stanovených merateľných ukazovateľov a v nadväznosti na zistené nedostatky, objem a charakter vynaložených finančných prostriedkov, bol tento program menej hospodárny a menej efektívny.

Pri analýze účinnosti programu Šport bolo možné objektívne vyhodnotiť len počet podporených športových oddielov, pretože oproti roku 2009 došlo k zmene programovej štruktúry, ku kúpe športového areálu FIS ŠP a jeho modernizácii a rekonštrukcii. V porovnaní s rokom 2009 došlo k poklesu priemernej výšky dotácie na jeden športový oddiel z 1 776,50 EUR na 1 328,00 EUR. Ďalej bol zohľadnený počet športových podujatí, počet podporených oddielov, počet ocenených športovcov a podpora všestranných športových aktivít v priebehu celého roku 2010, preto bol tento program primerane účinný.

3. Úroveň vnútornej kontroly kontrolovaného subjektu

Obec mala na zabezpečenie vnútornej kontroly vypracované dva vnútorné predpisy, a to smernicu o finančnej kontrole, ktorá vymedzovala zodpovednosť starostu obce, vedúcich zamestnancov obce pri vykonávaní predbežnej, priebežnej a následnej finančnej kontroly a zásady hospodárenia s majetkom obce, v ktorých boli definované právomoci zamestnancov za jednotlivé finančné operácie, za vykonávanie priebežnej finančnej kontroly na obecnom úrade a v preddavkovej organizácii.

Kontrolnú činnosť v obci zabezpečovala kontrolórka obce, ktorá vykonávala svoju činnosť v zmysle zákona o obecnom zriadení.

Preverením vybranej vzorky finančných transakcií bolo zistené, že predbežná finančná kontrola bola vykonávaná až po vykonaní finančných operácií, čím došlo k porušeniu zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Vytvorený systém riadenia a kontroly v rámci kontrolovaného subjektu bol v kontrolovanom období účinný.

Zhrnutie:

- porušenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, keď obec nezostavila úplný programový rozpočet na roky 2009 – 2011 pri všetkých programoch, čím nekonala podľa odporúčaní Manuálu MF SR,
- nevykonávanie porovnania očakávaných hodnôt stanovených merateľných ukazovateľov so skutočnosťou, čím obec nepostupovala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy,
- porušenie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy tým, že súčasťou záverečného účtu obce za roky 2009 a 2010 nebolo hodnotenie programov obce,
- schválenie rozpočtového opatrenia starostom nad oprávnený rámec, čo nebolo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a so zákonom o obecnom zriadení,
- porušenie Opatrenia MF SR a zákona o účtovníctve, keď obec nesprávne účtovala o poskytnutých preddavkoch na dlhodobý hmotný majetok,
- porušenie zmluvy o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu Ministerstva školstva, športu, vedy a výskumu Slovenskej republiky a zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď v 28 prípadoch obec nepostupovala v súlade s určeným spôsobom nakladania s finančnými prostriedkami,
- porušenie Opatrenia MF SR a zákona o účtovníctve, keď kontrolovaný subjekt neúčtoval o poskytnutých prevádzkových preddavkoch na účte Poskytnuté preddavky,

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- preúčtovanie kapitálových výdavkov na nákladový účet, čím obec nekonala v súlade s Opatrením MF SR a zákonom o účtovníctve,
- schválené dohody o poskytnutí finančných prostriedkov neobsahovali náležitosti podľa VZN o poskytovaní dotácií,
- porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď obec nedodrжала určený spôsob nakladania s verejnými prostriedkami pri poskytovaní dotácií športovému oddielu,
- porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď obec nedodrжала dohodnuté podmienky pri použití daru,
- nevykonávanie predbežnej finančnej kontroly na preverovaných finančných operáciách v zmysle zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite,
- realizácia programu Sociálne služby bola hospodárna, čiastočne efektívna a primerane účinná,
- realizácia programu Šport bola v nadväznosti na zistené nedostatky menej hospodárna, vzhľadom na rozsah uskutočnených aktivít, investičných projektov a ich dopadu na rozvoj spravovaného územia obce aj menej efektívna a účinná.

Výsledky kontroly boli prerokované so starostom obce. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo prijatých deväť opatrení, ktorých plnenie bude Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky v rámci svojej činnosti sledovať a kontrolovať.